

לחנך את ילדינו בארצות הברית לערכים יהודיים בחגים

חגי ראש השנה בעיצומם, ובהמשך השנה מחכים לנו יתר חגי ישראל- חנוכה, פורים, פסח, ל"ג בעומר, שבועות. זה הזמן לעסוק בהם, בחגים.

כשהיינו ילדים לא בטוח שאהבנו בעצמנו את החגים בישראל, לא בטוח שעצרנו לחשוב מה משמעותם עבורנו. חגגנו אותם כי היינו רגילים. כי כך עשו כולם. המשפחה נפגשה, אכלו, ברכו, שרו, נתנו מתנות. היו פקקים הלוך או חזור. היו צחוקים, וכעסים, והתחשבנויות משפחתיות, היו אין ספור זכרונות קטנים, שבמהלך השנים עצבו עבורנו את החוויה, שנקראית 'החגים'.

מרגע שבנינו את המשפחה שלנו עם הילדים שלנו, נהיינו חייבים להחליט איך ייראו החגים 'אצלנו'. מה מהמסורת המשפחתית אנחנו רוצים להמשיך, ומה היינו רוצים לשנות כי לא היה לרוחינו.

עצרו רגע לחשוב- מה הערכים שאתם רוצים להעביר לילדיכם בנושא החגים היהודיים? מה מסורת החג שהייתם רוצים לבנות במשפחה שלכם?

כשאתה חי בישראל, אתה לא חייב לחשוב יותר מידי על החגים. במערכת החינוך מלמדים את הילדים את משמעות החג, ואת השירים המוכרים. בערב החג כל עם ישראל מתכנס בחגיגות. ביום כיפור כל התנועה נעצרת. אתה יהודי וישראלי מעצם שהותך בישראל. לא צריך יותר.

כשעוברים לגור עם הילדים בארצות הברית, יש צורך לעצור ולחשוב איך רוצים לחגוג איתם את החגים. גם אם אתה בארצות הברית לטווח קצר, ובודאי אם כוונתך להשאר לטווח ארוך (ומי באמת יודע זאת מראש) – אתה רוצה שיישאר משהו ישראלי/יהודי בילד שלך, שלא יהפוך כולו לאמריקאי, דובר אנגלית, ומתנהג על פי מינהגים חדשים ושונים כל כך ממך. אתה רוצה שיישאר בו משהו קרוב ודומה לך, ולילדות שלך.

כשאתה מגדל ילדים ישראליים בארצות הברית (פרדוקס בפני עצמו) כל דבר שקשור לישראליות ויהדות כבר לא מובן מאליו. זה לא מובן מאליו שילדיך ידעו את שירי החג, שיאהבו אותם, שיתרגשו מהם זה לא מובן מאליו שהם ידעו את המנהגים, שיעצרו את שגרת היומיום לחגוג. זה לא מובן מאליו שירגישו יהודים, שירצו מבחירה להיות חלק מהיהדות.

זה נכון, שבאיזורים מסוימים בארצות הברית (ניו יורק למשל) יש 'אווירה יהודית' בחגים. אין לימודים בראש השנה וכיפור, יש שפע בתי כנסת, ומוסדות יהודיים (כמו JCC & Hebrew schools) שעוסקים בחג. ובכל זאת, החנויות לא נסגרות, מערכת החינוך הציבורית לא עוסקת בחג, ורוב האנשים סביבך אינם שותפים פעילים במנהגי היהדות. אתה צריך לעצב בעצמך את מנהגי החג, כי אף אחד לא יעשה זאת עבורך. אולי תרצה אפילו להקפיד על מנהגי החג יותר מאשר בישראל בגלל שאם לא תעשה זאת, לא יישאר מהחג זכר.

המלצה ראשונה שלי היא לזכור, שאין דרך אחת נכונה להתנהג בחגים, כל משפחה בהתאם לסגנונה, תפיסת עולמה ומצפונה. כל מסורת חגים משפחתית שנבנית היא בסדר, כל עוד היא מתאימה להורים ולילדים, וכל עוד אינה פוגעת ברגשות הסביבה בה חיים.

לגבי החגים היהודיים- יש משפחות שילכו לבית כנסת, ויש שרק יערכו סעודה חגיגית, יש שיבנו סוכה, ויש שרק יתארחו. יש שיצומו, ויש רק שיקפידו על צום בפומבי.

לגבי החגים האמריקאיים- יש החוגגים רק את החגים האזרחיים (יום העצמאות למשל) ומרגישים שזה גם החג שלהם כמי שגרים בארצות הברית, בו בזמן הם לא רוצים כל קשר לחגים הנוצריים שלא יאים לדעתם ליהודים. יש שישימו את המנורה של חנוכה ואת עץ חג המולד ביחד, ויגידו שחשוב לילדים להיות מעורבים במנהגי המקום בו הם חיים. יש שירצו להכיר את מנהגי החגים הנוצריים רק כצופים מתעניינים בתרבות שהם חיים בה, אבל ידגישו לילדיהם שזה לא החג שלהם כי הם יהודים. דרכו של מי צודקת?

שוב, אין תשובה מוחלטת מה צריך לעשות, ואין פתרון אחד. המציאות של חיים בארץ בה אתה מיעוט אינה פשוטה ויש בה קונפליקטים בלתי נמנעים. כל משפחה צריכה לבחור לעצמה ולהיות שלמה עם דרכה. הדבר החשוב ביותר הוא לא לפעול כאוטומט אלא לחשוב. לא לכעוס או להכנס סתם ללחץ אלא לחשוב. לבחור את הדרך הטובה ביותר לך ולבני משפחתך

המלצות נוספות:

*עצרו וחישבו על אופי החג שאתם רוצים שתהיה במשפחתכם. האם אתם מעוניינים בערכי מסורת, יהדות או בעיקר בהמשך הקשר לישראל? אל תפעלו כאוטומט, כי כישאלים בארצות הברית זה לא מספיק

* התחשבו בגיל ילדיכם וברצונותיהם, חפשו מה שמתאים לכולם במשפחה. דברו על נושא החגים, תנו לכל בני המשפחה להביע את דעתם, ולהשפיע (למשל, תנו למתבגרים להעלות את הסתיגויותיהם בלי להדוף אותם כמתחצפים, תנו לילדים הקטנים להציע רעיונות לחג. ככל שהם ישפיעו יותר, כך הם ירגישו יותר מעורבים)

*בדקו שהמסרים שלכם לא נוקשים מידי, ושאתם לא לוחצים מידי על הילדים בדרישות החגים שלכם (כשהילד רוצה עץ חג מולד, לא רוצה ללכת לבית כנסת). בדרך כלל לחץ כזה קשור לרגשות אשם וחרדות שלכם שכדאי להפחית (למשל, אתם מרגישים שאולי פגעתם בילדים כשלקחתם מהם המשפחה בחג, אולי חוששים שהם מתרחקים מידי מהשורשים, ולכן כופים עליהם חגיגות יתר, שלא מתאימה להם)

*תאמו ביניכם ההורים את המסרים שאתם מעבירים לילדים לגבי החגים, כי ילדים רגישים מאוד לפערים בין ההורים. אם יש מחלוקת חפשו את מקורותיה, בדרך כלל היא קשורה לזוגיות, ורק 'יוצאת' דרך נושא החגים

שיהיה בהצלחה, ובהנאה...

ממני, חלי ברק- שטיין

פסיכולוגית חינוכית מומחית , פסיכותרפיסטית, יועצת להורים, ומנחת קבוצות.
מחברת הספרים: בגובה העיניים, תקשיבו לי רגע!, וכשהילדים יוצאים מהבית.

לתגובות, לקביעת פגישת יעוץ, ולסדנאות הורים פנו ל-

helibarak1@gmail.com

או לאתר שלי בו תמצאו מאמרים, ופרקים מספריי

www.hebpsy.net/barak